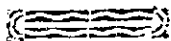

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBŐL Szeredán 4. Februáriusban 1789.

Üress Kamárának bolond a' Sáfárja!

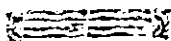
Ugy gondolná ezen szörnyü idökben! az Ujságot
A Sáfárlóknak teli-kamarájok ugy meg-ürelse-
dett, hogy alig találhatnak valamit, a' magok Le-
veleiknek bé-töltésekre. Az utak, már 14 naptól
fogva, olly terhesek valának minden-felé, hogy
többnyire a' Posták ki-maradozván, a' Tudósító Le-
veleket kezünkhez nem vehettük. — A' múlt héten
ugy meg-indult vala az Auszriai Dunának jege, hogy
a' Leopoldvárosi hídnek némely fa-oszlopait el-vitte
magával, és a' fellyülről prédált hajókat ezen hid-
lábokhoz tsapván, mint a' földhöz ütött tájas csak

ollyonak levének. Ezen 14 napok alatt egész Béts Várofsában minden jeget fel-vágtanak vala; ezt hal-mokra hányták és éjjel nappal költeztetik vala-ki a' Városból, mely munka fok ezer forintokba ke-rüle; azonban; midön már olly reménységgel vól-nánk, hogy ki-tavalzodik, a' múlt Vasárnap még virrat előtt havazni kezdvén, egész estvig meg nem szünt: a' honnan megint szán-útunk vagyön. Erröl az egész Télröl igen fokot lehetne írni; de minthogy a' maga Ujságát egész Európában mindenütt maga el-hordozta magával, az az: a' hideget mindennel meg-érezette, s' az az-által esett történetek-is minden-felé bőveek, tsak azt írhatjuk az Erdélyből vett Le-velek-szerint, hogy itt, a' magok határjokból ki-ütött aprobb's nagyobb folyó-vizek közönségesen pártot ütven, a' múlt hetekben egész falukat borí-tottanak vala-el, és fok károkat okoztanak; fok Malmokat Mólnárostól edgyütt el-prédáltonak. A' Duna mellyékiek sem valának minden rettegés nél-kül eleinten; de a' bölts Isteni gondvifelés által a' jég meg-indulálákor egynéhány napokig meg-fagy-yán, a' hó-lé a' Dunát ki-öntésre nem öztönözhet-te ugyan, de a' szerentsétlenségek, mellyeket oko-zott, számtalanok. — Bétsben minden Fő-Vezérek és más Tábori Tifztek, kik a' Tábertől engedlem-mel ide jötenek vala, úthoz készülnek, és minden órán el-fognak innen menni. — B. *Laudon*, a' ma-ga nyavallyájából, mely tsak egy elztendök számát jelengető *Hurút* vala, tökéletesen meg-gyógyúlt. *Hertz. Liktenstáint* pedig, a' múlt Pénteken, az Utól-só-kenet *Sákrámentomával* élteték. — A' F. Tsáfzár, a' fő Hertzeg és Hertzeg-aszfzony, minnyájon kívánt

egészségben vagynak. Ő Felsége még ezen Fárságon a' Bálba bé-se tekintett. Minden üti-készületei készen állanak, és az óráját sem tudjuk midőn fog indulni. Az ő Felsége útjáról ezerféle-képpen beszéllenek; de arról ezután tehetünk bizonyos Tudósítást: addig igaz, hogy Tseh-országba indul; de hogy onnan merre mennyen, senki sem bizonyos benne.

Az Erdélyi fő-igazgató Hadi-Vezér *Fábris* Urnak haláláról már tettünk vala tudósítást rövideden; de minthogy ezen példás életű Vezér Hazánkot 's Nemzetünket tsak nem példa-nélkül szereti vala, az ő hamva-is bővebb emlékezetet érdemel mi tőlünk; azért a' Szebeni Levelek-szerint tsak azt írhatjuk, hogy *Dominico, Conto, Thomiotti de Fábris Conte de Casána* Ts. és K. Tábori fegyver-tárnok-mester, a' *Mária Theresia* Hadi-Rendjének Lovagja, valóságos Hadi-tanátsos, egy gyalog Seregnék feje, az Erdélyi Nagy Hertzegségnek igazgató Vezére, 7 napokig tartott nyavallyája után, életének 60-dik elztendejében meg-halálozék — az a' *Fábris* t. i., kit egész Erdély sirat, és sok időkig fog-síratni. Ezen Nagy-Vezér született vala *Velentzének Mansue* nevű Helységében 1724-dikben Februáriusnak 28-dikán. Még ifjú korában atta vala magát a' F. Császári szolgálatra, és leg-előbb szolgált vala egy Bavariai gyalog Seregnél Kapitányi Tifztségben mind addig, míg 1757-ben a' *Generál-Stabnál* Májorra leve. A' *Maxeni* szerentséfen folyt tsatában ugy kimutotta vala magát, hogy nem tsak a' *Theresia* hadi Rendjének arany Keresztjét érdemlé-meg, hanem

az akkori igazgató Vezér *Daur* által a' tsata-pia-
tizon téteték *Obesflájdinántnak*. Az ő érdemei 1771-
ben *Generál-májorságra* emelék őtet. 1778-ban Ge-
nerál szállás-mesterré. 1779-ben valóságos Hadi-Ta-
nátsofsá. 1784-ben Decemberben Erdélyi fő-igazga-
tó Vezérségre, és végre — a' múlt éftendőben De-
cemberben Táborigyver-tárnok-mesterségre. — Ez
ugy mulék -ki a' Világból, mint a' maga tüzétől
mások' szolgálatjára égő 's világosító gyertya; a'
maga nyughatatlan szolgálatjának vala áldozotja;
mely szorgalmatozsága az ő egélségét már rég meg-
gyengítette vala, de *Fábris* magát betegnek soha
sem mondotta. Azokban a' terhes-környülállások-
ban, midön az ellenségnek Háttzegbe való bé-
ütése vezedelemmel fenyegeti vala Erdélyt, olly
gyenge egélséggel vala, hogy mások segittsé-
ge nélkül tsak egyenefsen sem állhat vala, még-is
az ő ekkori rendelései egy egélséges testben lakó
jelen való éfzre, egy bátor szivü okos Hadi-Vezér-
re mutatnak. A' Hadi-népet szerette, az alatta
való Tisztteket Atyai módra oktatta 's betsülte, az
Erdélyi Méltóságokkal különös edgyet értő barát-
tságban élt. Szeben a' Játék-néző-házat az ő szor-
galmatozságának köfzönheti.

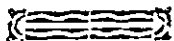
A' *Moldovából* jött Levelek-szerint, Hertzeg *Kó-
burg* Dec. 18-dikán Románban egy Divánt állított-
fel, mely által az alatta lévő Kerületeket igazgat-
ja, és a' Hertzeg maga *præfidiál*.

Háborús Hadi-környülállások.

A' Bánátusi Tábornak fő-szállásáról Januárius-
nak 16-dikán írják, hogy Januárius végéig mind a'

11. Magyar Sergek 4 Bataliomból fognak állani. A' 4-dik Bataliomat, mely Vár' örzökből fog állani, mint eddig a' 3-dik Batalion, egy harmadik Májor fogja igazgatni; a' más 3 Batalionak pedig a' tsatázó piatzra fognak ki-állani. Már minden Sergekbéli fogyotkozások ki-potaltottanak, és többnyire 1 Batalion 1500 főből áll: egy Regiment 6000-ből; és így a' 11 Magyar Regiment egy 66-ezerből álló Tábort tsinál. — A' mint a' Horvát-orzággi Levelekben iratik, a' *Travniki Bafa* rá-ütött vala nem régiben *Dubitzá* Várára igen nagy erővel; de a' miéinktől tsúfalon igazittatott visszá. — A' jelen-való nagyon viselős-idő minden órán fog-szülni: mert már a' múlt héten véghetetlen pénzt költöztetének a' Magyar-orzággi Táborhoz — és a' tartatik, hogy ezen folyó hónapnak végén közönséges *Mustra* lézzen.

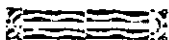
Konstántzinápoly 22-dik Nov. — Az ujj *Kajmáknán Mustafa Bafa* véghetetlen fok változásokat okozott a' Porta Tisztviselői között. Némely Ministerek le-tétettek, szám-ki-vetésbe küldettek, Tömlötze-re hányottak és meg-ölettek. Itt véghetetlen zürzavar vagyon. A' Nagy Vezérről azt irják, hogy ez szám-ki-vetésbe küldetett *Rodiba*, Kiss-Aliának *Kándia* és *Cypria* között lévő Szigetébe, és Közönséges Levelekben neveztetik már az a' Férfi, kit ennek helyébe tettek. Ennek neve: *Adgi Mehemet Aliai Radilefir*, ki a' Porta Ministerei között tsak nem a' nevezetesebb ember, és kihez a' Nép leg-többet bizik *Mahumed* után. Ezt egy közép termetű 60-éztendőös de igen erőss és izmos Töröknek lenni mondják

ják, egy okos és lokot próbált férfinak, ki a' maga hadi Tudományát és Vitézségét a' fellyebb múlt Persiai Török háborúban is ditséretelen kimutotta vala. Nagy reménységben vagyon a' Porta, hogy ezen Nagy-Vezér alatt a' következő tsatázások sokkal hathatófobban fognak folyni; a' honnan különös pénzt-is veretett az ebben az esztendőben tsatázandók számára, mellyeken ez az írás találtatik: „ *Tsak egy Isten vagyon, és egy Mahumed ennek Profétája. Minden erő és minden győzelem az Istentől vagyon, minden Királyoknak Királyságától. Mahumed a' mi általmunk az Istennél. Könyörögjete, hidjete, és hadakozzatok. A' Mahumed Istene velünk vagyon.* Ha ezen írás, mely majd minden nyelveken ki-hirdettetett, igaz; a' Törökök is tudnak jól gondolkozni.

Ama Nagy Pruszszus Hadi-Vezérnek *Tzittennek* érdemei, hogy a' Köporsó hamva közzül-is kitündökölhetsenek, a' mostani Pruszszus Felség a' *Vilhelm* piattzán lévő 3 fő Hadi-Vezérek' Oszlopárátéti az ő Köre metzett képét, mellyért egy Berlini hires kö-faragó Mesternek 6000 Tallérokat ígért. Ez a' jó Vezérek' öztöne.

Mioltától fogva a' Polgári Rend Frantzia-országban meg-nyerte, hogy az Ország' közönséges gyűlésére ő-is annyi *Députátusokat* küldhessen, mint a' Papi és Nemetsi Rend, olly kedvességgel viseltetik a' köz-nép a' maga Királya'hoz, hogy a' *Nemetsi Kereskedők* 7 milliommal kinálták a' Királyt minden U'sora nélkül. Nem külömben az ugy nevezett *Eskonte-Kassa* tagjai öfzve-gyűlvén 25 milliomm

Livrát adtanak ő Felségének. A' Királynak képét egy emlékeztető pénzre verették, melynek alatta ezen írás találtatik: „ XII *Lajos* és IV-dik *Henrikh*: 's ez alatt a' vala: XII és IV — XVI.

Angliában belső ellenkezések vágnak a' Ministerek között. — A' Király még sem okosabb és egészségebb. — Hollandia készül Pruszziával, — Az Auszriai Belgiumban minden-féle Gabonának kivitele meg-tiltatott. — Lengyel-országban, az *Otza-kov* meg-vétele után, foly az orra-vére; de azonban még sem szűnnek a' leg-felsőbb hangon beszélni.

Mint hogy minden Vezérnek egy *Plánumat* kellett készíteni, hogy a' sokból a' jobbikat ki-vállasztváu, a' szerint kezdjék az idén meg-ujjittandó tsatázást; tehát már most szüntelen ujjabb ujjabb *Plánumat*ak jönnek a' mi kezünkhöz-is, és azt írják, hogy e' következő szerint fognának a' *Márs'* munkájához: „ Bosniában leg-előbb-is Török - *Grádiskán* kezdik, hogy ennek meg-vételével a' Száva-vizén való hajókázást bátorságossá tehessék, és egyszer-smind Bányalukához útat készithessenek. A' *Vuk-kásovits* Szabad serge, mely a' Horváth-orzági Tábor-tól fog függeni, Albániába mégyen. A' Toth-orzági Tábor *Dubosáztól* fogva *Sabátsig* fog nyúlni, és tsak óltalmazó nem ellenkező módra fogja magát viselni, hogy az ellenségnek tsak félelmet okozzan addig, míg a' Bányaluka *Processus*sa el-igazadik. A' *Laudon* fő Tábor a' Besániai nagy töltéséknél egy része a' Száván túl fog fekünni, és Servia-felől Belgrádot szoritja, ugy mindazáltal, hogy egyszer-smind

Mind 12-ezer ember Szemlinnél és 8-ezer Pántsovánál talpon állanak, hogy a' ki-rohanni akaró Várbeli Török katonákat gátolhassák. *Ujj-Palánkándi* is egy hadi-test marad, hogy a' Belgrádiaktól a' vízen minden élést hordható útat el-rekeszthessen. Ekkor fogják Belgrádnak a' tüzes pirulákat béadni. — Az *Allion*-hegye és a' *Veteráni Barlong* képményen Sántzaltatnak, hogy az *Ujj-Orsovai* Törököktől megtartathassanak. — A' Törökről nem tudjuk hol, de mi az első tsatázást Oláh-országban kezdjük, és edgyik-felől a' *Köburg* Táborától *Fokánon* keresztül, a' *Románzovjétől* pedig *Fulrinon* által és az Erdélyitől ezen *Tarlománynak* Palsufai fogotnak-el — de ki győzné ezen *Plánumat* addig végig írni, míg bizonyosan nem tudjuk, így léfzen-e, vagy nem; mivel a' háborút-is a' környülfalok mozgotják; az igaz, hogy Belgrádhoz az ideát nem akarják a' Török Nagy Táborát közel botsátoni; ha pedig a' Nagy-Vezér tsak ugyan *Servianak* jöne, a' mi Táborunk a' Dunán által-költözik, és az ellenség' Táborát 2 tűz-közé kívánnyá szorítani. Ezt a' pappirofsan — nem tudom a' hadi — vagy a' Kávés-házokban dohányozó Politikafok — észzerint tsinálták-ki, azon-kivül, hogy tsak egy embert-is vele el-nem vesztének; de már a' *Márs* mezején hogy fog véghez menni, azt az idő mutatja-meg.

Hetfiin innep vala — következő Levelünkben többet.